

Kroniek

BOSCH & VAAART

December 2025 | nummer 204

Buurtgenoot
Hans Boutellier

Crowdfunding
manege
Zonneruiters

Verhalen
achter de
struikelstenen

Kroniek van Bosch & Vaart wordt uitgegeven onder auspiciën van de wijkraad. De Kroniek verschijnt 3x per jaar. De oplage is 1.200 exemplaren.

Redactie: Frederike van Urk, Maaïke le Grand, Hans van der Straaten, Lizeanne Voorhout, Maaïke van der Linden en Onno Franse .

Advertentiewerving: Raoul Hagens
Fotografie: Chris Hoefsmit
Lay-out & drukwerk: MEO

Wijkraad

Ivo Bruijn: voorzitter
ivo.bruijn@boschenvaart.nl

Maarten Santman: secretaris/projecten
maarten.santman@boschenvaart.nl

Raoul Hagens: penningmeester, sponsors
raoul.hagens@boschenvaart.nl
penningmeester@boschenvaart.nl

Annemieke van de Beek: evenementen
annemieke.vandebeek@boschenvaart.nl

Anne-Marije Peelen: evenementen en communicatie
anne-marije.peelen@boschenvaart.nl

✉ info@boschenvaart.nl
🌐 www.boschenvaart.nl
🐦 [@boschenvaart](https://twitter.com/boschenvaart)

Scan de QR-code voor de website

Inhoudsopgave

03. **Voorwoord van voorzitter Ivo Bruijn**
Een terugblik op 2025 en een uitnodiging om samen de buurt leefbaar en verbonden te houden.
04. **Interview met Ivo Bruijn – Van wijkraad naar wijkplatform**
Hoe werkt de nieuwe structuur, wat betekent het voor de buurt, en hoe blijven bewoners betrokken?
07. **De Mot – Een buurtinitiatief dat uitgroeide tot een stichting**
Ontstaan, verhalen en muziek: hoe De Mot een vaste ontmoetingsplek werd voor persoonlijke verhalen.
08. **De liefde voor paarden verbindt echt iedereen!**
Over het bijzondere karakter van de manege, de visie op paardenwelzijn en de noodzaak van een nieuwe kantine.
12. **Grote maatschappelijke ontwikkelingen & de buurt**
Buurtgenoot Hans Boutellier over ontzuiling, identiteit, pragmacratie en wat deze trends betekenen voor Bosch & Vaart.
14. **De Groene Kroon – Een toekomst zonder gas**
Uitleg over de warmtetransitie, mogelijke opties voor gasloos verwarmen en de rol van bewoners in deze ontwikkelingen.
16. **Struikelstenen in Bosch en Vaart**
Vier nieuwe struikelstenen zijn geplaatst; met aandacht voor de verhalen van de families Salomonson, Hes en Weill.
18. **In memoriam – Barbara Tanner**
Een eerbetoon aan een geliefde buurtbewoonster: pianiste, molenaar én brugwachter.
18. **WhatsApp-buurtpreventie**
Hoe het werkt, welke groepen er zijn en hoe burens met elkaar de veiligheid vergroten.
19. **Bericht uit de Heemtuin**
Titi des Bouvrie deelt herfstobservaties, verrassingen in de tuin en een mysterie rond woekerplanten en rupsen.
20. **Kidspagina**
De kinderpuzzel en doe-pagina voor de jongste buurtbewoners.

Agenda

24 december - Kerstzingen.
Locatie: Het Oranjeplein 22.00 uur

14 januari - Info avond Manege de Zonneruiters. Voor meer info zie pagina 8

19 januari - ALV & Nieuwjaarsborrel De Groene Kroon. Locatie: de Baan 20.00 uur

8 februari - Nieuwjaarsborrel Bosch en Vaart. Locatie: Bistro Sud 16.00 - 19.00 uur

7 juni - 25ste editie Cultuurfestival. Opgeven als deelnemer of vrijwilliger via cultuurlijn@boschenvaart.nl

Inleveren kopij volgende Kroniek:
25 februari
(aanleveren via redactie@boschenvaart.nl)

Actuele informatie

Houd de website boschenvaart.nl in de gaten.

Of meld je aan voor onze digitale nieuwsbrief (op de homepage van de website). Zo ben je altijd op de hoogte van de laatste nieuwtjes in Bosch & Vaart en mis je niks!

Oh ja, we hebben ook nog een ouderwets informatiebord op het Oranjeplein.

Ivo Bruijn

Beste allen,

Welkom bij de laatste column van 2025! Dit jaar stond weer in het teken van verkiezingen en de zoektocht naar stabiliteit in een wereld vol veranderingen. Gelukkig is onze wijk over het algemeen een baken van rust en saamhorigheid. Hier groeten we elkaar, spelen kinderen op straat en helpen burens elkaar met het lenen van een groenbak of boormachine. We ontmoeten elkaar op evenementen zoals Koningsdag, en dat is precies waar het ons als wijkplatform om gaat: de leefbaarheid en de verbinding in de wijk. In deze Kroniek kun je hierover een mooi artikel teruglezen.

Zo op de rand van 2026 ben ik heel blij dat we versterking hebben gekregen in het Wijkplatform. Zo zal Joep van Rinkel het stokje van Raoul gaan overnemen als penningmeester. Hij heeft vorig jaar ons allen al omvergeblazen met zijn doorberekeningen in de begroting van Koningsdag (draagt de saté effectief bij aan de liquiditeitspositie van de commissie etc etc.). Daarnaast zal Zenka Reijn-Slegt ons komen versterken. Zij zal zich onder andere met sponsoring gaan bezighouden en met haar creatieve ideeën hopen we ook weer nieuwe manieren te vinden om mensen bij elkaar te brengen. Heel fijn om weer op volle sterkte te zijn. We nemen binnenkort uiteraard passend afscheid, maar ook hier natuurlijk nog mijn grote dank aan Raoul Hagens die zich de afgelopen jaren met hart en ziel voor onze wijk heeft ingezet!

We kijken inmiddels alweer richting het einde van het jaar. December is bij uitstek een maand van samen zijn en op 24 december zullen we dan ook weer ons traditionele kerstzingen organiseren. Geen grootsheid, maar gewoon bewoners en iedereen die wil aansluiten om samen liederen te zingen onder het genot van een glühwein of warme chocolademelk. Waarin kneuterigheid groots kan zijn! Daarnaast zijn we ook al druk bezig met de voorbereiding van een Nieuwjaar evenement. Komend jaar net anders dus wees erbij!

Er zijn vele ontwikkelingen in de wijk waarover je in deze Kroniek meer kunt lezen. Van de verhalen achter struikelstenen in de wijk die uitnodigen om stil te staan bij het belang van verdraagzaamheid en het bewaren van gezamenlijke herinneringen tot een crowdfundingactie voor de nieuwe kantine voor manege De Zonneruiters. Daarnaast in deze Kroniek ook aandacht voor projecten vanuit de Groene Kroon, een portret van Hans Boutellier tot een buurtinitiatief dat uitgroeide tot een stichting.

Veel leesplezier en tot de 24e!

Ivo

Voorzitter wijkplatform Bosch & Vaart
ivo.bruijn@boschenvaart.nl

Een leefbare buurt, hoe dragen we daaraan bij?

Interview met de voorzitter van het Wijkplatform Bosch en Vaart

Gesprek aan de keukentafel

Een leefbare buurt, hoe draag je daaraan bij? In 2024 koos de gemeente Haarlem ervoor om de wijkraden af te schaffen en in plaats daarvan te gaan werken met het wijkplatform, waar verschillende wijken zich gezamenlijk inzetten voor een stadsdeel. Nu iedereen een beetje gewend is aan de nieuwe vorm, vroegen we ons als redactie af hoe het nu is. Is er veel veranderd? We gingen in gesprek met de voorzitter van het Wijkplatform Bosch en Vaart, Ivo Bruijn.

Aanleiding voor het gesprek is de toetreding van Onno Franse bij de redactie van de Kroniek en zijn –terechte – observatie, dat de Kroniek en het wijkplatform eigenlijk niet meer duidelijk verbonden lijken. Lijken? Of zijn? Hoog tijd voor een gesprek. We (Onno Franse en Frederike van Urk, oud wijkraadslid

en redactielid) treffen Ivo op een herfstige zondagochtend aan de keukentafel.

Van wijkraad naar wijkplatform

“Toen de gemeente besloot om de wijkraden te vervangen door een wijkplatform, was het voor ons ook een verandering,” begint Ivo.

“Als wijkraad konden we bogen op een lange, goede relatie met de gemeente, waarbij we redelijk autonoom konden handelen. Hoe zou dat uitpakken als we dit in samenspraak moesten gaan doen met andere buurten? Nu werken we in goed overleg samen met vooral de Koninginnebuurt en Welgelegen,

twee wijken die net als wij vooral gericht zijn op verkeer en veiligheid. Dat komt natuurlijk vooral omdat we het geluk hebben dat we relatief weinig te maken hebben met de meer stadse problemen die veel wijken kennen. Wat echt een nadeel is gebleken van deze nieuwe structuur, is dat we nu beperkter overleg hebben met de gemeente. Voorheen was dat toch meer specifiek en regelmatig ten aanzien van onze eigen wijk, maar nu veel meer gericht op een heel gebied met andere wijken. Dat maakt de afstand wel groter”

De drie pijlers

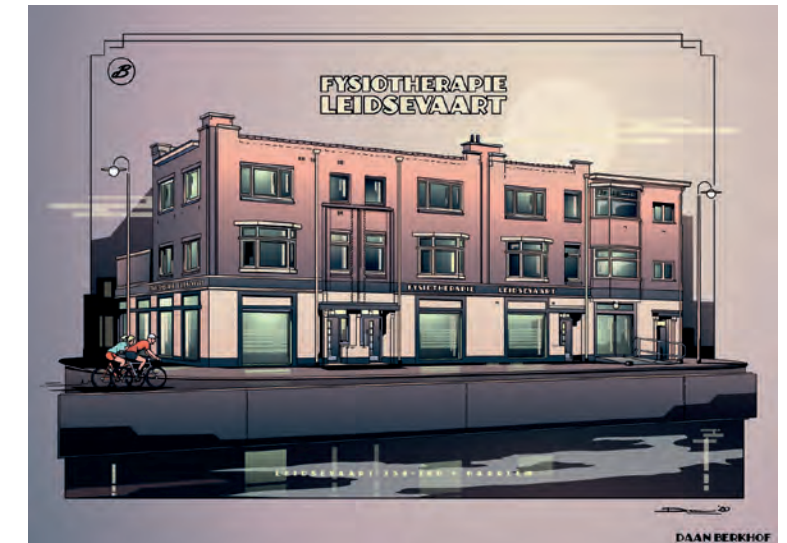
“Net als voorheen is ook het Wijkplatform Bosch en Vaart gestoeld op drie pijlers: het faciliteren van de communicatie tussen de buurt en de gemeente, de verbinding tussen de bewoners onderling en de leefbaarheid in de buurt. Dat doen we met communicatie: de Kroniek en de website zijn onze belangrijkste middelen hierbij. Maar we doen dat ook met de evenementen die worden georganiseerd. Koningsdag in Bosch en Vaart is een begrip dat ver buiten onze buurtgrenzen reikt. Het Cultuurfestival is ook zo’n festiviteit dat onze buurt een heel speciaal tintje geeft en, mijn eigen favoriete evenement(je) dat we nieuw leven in bliezen: het kerstzingen op 24 december!”

Ecosysteem

“Jammer genoeg zijn er ook evenementen komen te vervallen omdat de opkomst de kosten gewoonweg niet meer rechtvaardigt. Dat is teleurstellend als je je daarvoor hebt ingezet, maar het hoort ook bij een veranderende buurt. Samen bepaal je hoe het ecosysteem van een buurt eruitziet. Soms zijn we wel eens bang dat nieuwe bewoners de verbinding met de buurt niet actief opzoeken. Maar je moet niet vergeten dat het ook wel even duurt voor een nieuwe bewoner die net zijn burens leren kennen, zich ook de gewoontes en tradities van een buurt eigen maakt. Daarom zijn we blij met bijvoorbeeld de Kroniek en de website waar je meer leest over wat deze buurt zo bijzonder maakt.”

Micro-initiatieven

“Juist de verschillen in een buurt maken een wijk bijzonder. In Bosch en Vaart heb je op het oog een hele homogene groep bewoners, maar als je beter kijkt zie je ook hier een vorm van

Ben je op zoek naar een professionele nanny aan huis? Nanny Service Nederland matcht jouw gezin met de perfecte nanny die voldoet aan jullie wensen.

Ook voor kinderopvang tijdens evenementen of bruiloften kun je bij ons terecht.

Ervaar de beste service en kwaliteit voor jouw gezin, kies voor Nanny Service Nederland.

Interesse in onze dienstverlening? Scan de QR en bezoek onze website

www.nannyservicenederland.nl - info@nannyservicenederland.nl
Kennemerplein 12a - 2011 MH Haarlem - 023 737 0552

Wil jij bewust een studie kiezen met je hart én je hoofd?

- Wil jij in 4 uur ontdekken wie je écht bent en welke studie bij jouw persoonlijkheid, talenten en toekomstdromen past?
- Wil jij weten tot welke baan zekerheid, carrièremogelijkheden en inkomen die studiekeuze leidt?
- Wil jij een concreet behaapbaar studiekeuze actieplan waarmee je aan de slag kunt en een bewuste keuze kunt maken?

Dat kan!

Op een persoonlijke, praktische en concrete manier ga ik jou daarmee helpen. Ga je met mij deze uitdaging aan? Neem dan contact met me op!

michiel.j.schrier@gmail.com
0622900322
www.studiekeuzebootcamp.nl

diversiteit: van piepjonge gezinnen tot hoogbejaarde bewoners, spelende kinderen op straat, bakfietsouders en ondernemers, gepensioneerden, allemaal spelen ze een eigen rol in het leefbaar houden van de buurt. Sommigen wat actiever dan anderen, waar het om gaat is dat je je bewust bent dat je eigenlijk in een relatief kleine stadswijk woont. Jij kan de wijk aanvullen met je ideeën en initiatieven. De buurt vormen, in beweging brengen. Juist de micro-initiatieven zoals een straatfeest, een eetlijn of een buurtborrel zorgen ervoor dat mensen elkaar ontmoeten. Met elkaar in gesprek raken, elkaar aanvullen en elkaar daarna vaak veel beter begrijpen, of tolereren. Hier ontstaan ook de nieuwe ideeën, die wellicht uitgroeien tot jarenlange tradities."

Concrete problemen

"Als bestuur van het wijkplatform houden we ons ook bezig met concrete problemen die leven in de wijk. Zo is bijvoorbeeld het grondwaterpeil een doorlopend punt van aandacht, net als verkeersveiligheid. Omdat je al langer het dossier volgt, kan je de gemeente er ook op wijzen als zaken niet kloppen. Zo wordt al jarenlang (en nog steeds) beweerd dat de Wagenweg zich nu eenmaal niet leent om te veranderen in een 30 km zone, ook al liggen er twee scholen aan de weg. Nu door heel Haarlem de 30 km zone wordt uitgerold en zelfs de Pijlslaan hieronder valt, herinneren wij de gemeente aan hun verantwoordelijkheid om ook op de Wagenweg maatregelen te treffen. Voor de vragen rondom betaald parkeren spelen we vooral een rol in het faciliteren van het gesprek. Het is belangrijk dat we geen standpunt voor of tegen innemen. Uiteindelijk spreken we niet namens alle bewoners, daarvoor moet je een democratisch gekozen orgaan zijn. Maar we zorgen er, via de website en de Kroniek, voor dat buurtbewoners goed geïnformeerd worden en kunnen meepraten als ze dat willen."

Tijdgeest

In deze Kroniek vind je ook een interview met Hans Boutellier. Hij haalt daarin aan dat buurten diverser worden en werken en wonen steeds meer gescheiden zijn, qua plaats. In vroeger tijden woonden en werkten mensen veelal op een en dezelfde plek, en was het belang om verbinding met de buurt in stand te houden groter. Er waren meer verbindende verhalen die een buurt bij elkaar hielden. Nu moeten we ons hier actiever voor inzetten, het gaat niet meer vanzelf.

"De buurt maken we uiteindelijk samen, dat is van alle tijden," vervolgt Ivo. "Het is belangrijk dat we open blijven staan voor verandering, niet steeds teruggrijpen naar hoe het ooit was. Hoewel verhalen uit de oude doos natuurlijk wel ontzettend gemakkelijk en inspirerend kunnen zijn, moet je oppassen dat je vooral nieuwe mensen met nieuwe ideeën daarmee ook kunt afschrikken. Er moet echt ruimte zijn voor vernieuwing. Tegelijkertijd is het onze zorg, maar ik denk dat dat misschien ook van alle tijden is, dat mensen wel blijven opstaan omdat ze willen bijdragen aan de buurt. Dat wij niet de laatste gekkies zijn die goedbedoeld op zondagochtend met elkaar in gesprek gaan. Want ik weet zeker dat er nog heel veel prachtige ideeën en initiatieven sluimeren, die niet kunnen wachten om tot bloei te komen!"

Wat is een wijkplatform?

De gemeente omschrijft het zelf op de website als volgt: Het wijkplatform is een netwerk van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, dat zich inzet voor de wijk. De rol van het wijkplatform is die van verbinder en ondersteuner van initiatieven en activiteiten in de wijk. Iedereen mag meedoen. Vorm en werkwijze zijn vrij. Wijkplatforms bepalen zelf voor welke gemeenschappelijke thema's ze zich inzetten. Uitgangspunt is samenwerken voor een prettige en leefbare wijk.

Een belangrijke toevoeging daarbij is dat een wijkplatform kan opkomen voor de belangen van de wijk, maar niet kan spreken namens de wijk. Het platform is geen gekozen orgaan. Wel kan een wijkplatform (on)gevraagd advies geven over projecten en ontwikkelingen in de wijk.

En met deze onverbloemde oproep om je als vrijwilliger te voegen bij de buurt, komt een mooi gesprek ten einde. En hopelijk heeft Onno antwoord gekregen op zijn vragen.

**NIEUWJAARSBORREL
BOSCH EN VAART**

★ ZONDAG 8 FEBRUARI
16:00 - 19:00
BISTRO SUD

**PUBQUIZ
tussen 17:00 en 18:00
straten tegen elkaar**

Prijzen voor:
- Straat met hoogste opkomst
- Goede ideeënmuur
- Pubquiz

😊 Kinderen hebben hun eigen activiteit!

Aanmelden via
Anne-Marije.peelen@boschenvaart.nl

De Mot: Hoe een buurtinitiatief uitgroeide tot een stichting

De Mot verhalen is in 2011 van start gegaan in een huiskamer in de Vredenhofstraat als onderdeel van de Cultuurlijn (nu het Cultuurfestival, dat elk jaar in mei of juni wordt gehouden). Het was een daverend succes. En de organisatoren van het eerste uur, Rokus Lopik, Willem Gunzeln, Coen Bardelmeijer en Jolijn Onvlee besloten om 'de MOT' op een vaste plek voort te zetten. Dat werd het monumentale pand Huis te Zaanen in het Zaanenpark te Haarlem-Noord. Hier vertellen mensen hun verhalen, in een een intieme setting en voor een aandachtig publiek. En wat begon als een huiskamerinitiatief, is inmiddels uitgegroeid tot een stichting.

Verhalen met muziek

Het format is net zo eenvoudig als krachtig: vijf vertellers delen ieder een echt gebeurd en vooral persoonlijk verhaal. Onze buurtgenoot zanger/muzikant Coen Bardelmeijer speelt liedjes die passen bij de verhalen en laten de inhoud nog eens extra landen bij het publiek. Voor het publiek is het een middag van luisteren, meeleven, soms stil zijn en genieten. Je merkt dat mensen, vaker dan je zou denken, ook echt geraakt worden door de combinatie van het verhaal en de muziek.

Willem Gunzeln benadrukt: "Het vertellen van de verhalen is geen wedstrijd. Eigenlijk heeft iedereen wel een verhaal. Bij de Mot kan je het vertellen op een prachtige manier." Vertellers geven aan dat het delen van hun verhaal een bijzondere ervaring is. Er komt iets los, niet alleen bij de sprekers zelf, maar ook in de connectie met het publiek.

Monumentale muren

Door de mix van al deze ingrediënten, van oorsprong, format, ervaringen, stichting tot de bijzondere locatie, is de Mot Verhalen verworven tot een bijzondere ontmoetingsplek waar luisteren even belangrijk is als spreken, waar de stilte tussen de woorden zingt en waar echte mensen met echte verhalen elkaar en het publiek raken. De monumentale locatie draagt

Stichting De Mot Verhalen

De Stichting De Mot Verhalen werd opgericht om platform te bieden aan verhalenvertellers. Verhalen door en van mensen zoals jij en ik. Door regelmatige voorstellingen (4x per jaar) is er een vaste ritme en belangstelling van een vertrouwd publiek. Er is plek voor ca 60-70 mensen en die zijn er dan ook vaak.

Als je een voorstelling wil bij wonen, kan je je aanmelden via de website www.demotverhalen.nl

hier zeker aan bij, als deze oude muren toch eens konden spreken...

Nieuwsgierig geworden? Kom vooral een keer luisteren en ontdek de charme van de MOT!

Huis te Zaanen

Over Huis te Zaanen

Huis te Zaanen is een historisch pand in Haarlem-Noord, diep geworteld in de lokale geschiedenis. Het geeft de Mot Verhalen extra sfeer en charme.

Het huis dateert oorspronkelijk nog voor 1250 en heeft vele bewoners en functies gekend. Het werd in 1881 gerestaureerd door architect Hendrik Pieter Berlage.

De liefde voor paarden verbindt echt iedereen!

De paarden zijn verdwenen evenals enige jaren geleden de smidse Felix aan de Wagenweg waar vele paarden gedurende honderden jaren zijn beslagen. Maar in een klein hoekje van de Bosch en Vaart, ingeklemd tussen het Sancta en de Leidsevaart rijden de Zonneruiters nog steeds hun rondjes, en dat al vele tientallen jaren. Hoe vergaat het hen?

Zonneruiters in de Bosch&Vaart

In vroeger eeuwen was de Wagenweg een stoffige zandweg die Haarlem verbond met Leiden en nog verder. Mensen liepen, of gingen te paard van herberg naar herberg, wie geld had nam een door paarden getrokken koets. Comfortabeler werd het met de trekschuit over de Leidsevaart die verrassend op tijd aankwam. Nu zijn de wandelaars vervangen door hondenbezitters en hardlopers, de zandweg is verdwenen onder asfalt.

Noodkantine

Op een herfstige dag tref ik Chantal Kroon, bedrijfsleider van de manege in de kantine. Het lekt, de deurruit is aan elkaar geplakt, een minimaal houtkacheltje moet voor verwarming zorgen: de noodkantine die hier 20 jaar geleden werd neergezet is overduidelijk aan zijn eind. Chantal en Kirsten runnen hier de boel zo goed en zo kwaad als het gaat en sturen 60 vrijwilligers aan die helpen met de lessen en met schoonmaken, het voeren en verzorgen van de 14 paarden, wieden waar nodig en wat

er zoal verder bij komt kijken. Dat gaat heel goed, ook al is het vrijwilligerswerk: het is de paardenliefde die hen verbindt en motiveert.

Elk paard een individu

Een blik op de (overigens zeer mooie en heldere) website maakt duidelijk wat hun visie op de omgang met paarden is en waarin ze verschillen van vele andere maneges (waarvan er overigens steeds meer hun deuren sluiten). Elk paard wordt als een individu beschreven, met eigen voorkeuren, sterke en zwakke kanten: *"Flor is onze prins charming en onze jonge held. Hij voelt zich helemaal het mannetje en vergeet dan een beetje dat zijn ruiter misschien een ander idee had."* Of: *"Elstar: in de les is ze heel duidelijk in wat ze wil en wat ze niet kan of wil."*

De medewerkers weten precies welke paarden het goed met elkaar kunnen vinden en hoe je ze het beste kunt benaderen. Hun visie wordt omschreven als Natural Horsemanship, waarbij de ruiter zich bewust moet worden van de eigen lichaamstaal. Paarden kunnen de beginnende en onzekere ruiter helpen door bijvoorbeeld het hoofd laag te houden, maar ze kunnen je ook heel duidelijk laten merken dat je in hun ruimte staat en ergernis veroorzaakt. Het welzijn van het paard gaat voor alles. Mens en paard dienen elkaar steeds meer te gaan begrijpen, het kan veel geduld vergen maar dat is niet

erg. Er wordt veel aandacht besteed aan grondwerk, daarmee wordt bedoeld dat ruiter en paard samenlopen, en opdrachten op de grond uitvoeren zoals het nemen van een hindernis.

Maximale inzet paarden en terrein

De organisatie is opgesplitst in twee delen: de Vereniging Zonneruiters, waar alle lessen onder vallen en de Stichting Bosch en Vaart

waar al het andere onder valt: de gebouwen, het terrein, het voer voor de paarden etc. Deze stichting werkt zonder winstoogmerk. De tweedeling maakt het mogelijk om de paarden en het terrein ook in te zetten voor paardencoaches: zij helpen volwassenen met autisme op de momenten dat er geen lessen worden gegeven. De paarden worden zo maximaal ingezet en het terrein is dusdanig ingericht dat de paarden het hele terrein kunnen belopen, eten

wanneer ze willen en wat ze willen (er zijn verschillende voedingsplekken) of ravotten met wie ze willen.

Donaties

De financiën zijn een gevoelig punt: paarden houden is een kostbare aangelegenheid. De ongevallenverzekering is duur, daarnaast zijn ook posten als de dierenarts, en ja zelfs de tandarts, orthopeed en masseur voor paarden met medische klachten zeer hoog. En datzelfde geldt voor het onderhoud aan het terrein: de laatste drainage om het terrein beloopbaar te houden kostte duizenden euro's.

En nu is daar de noodkantine, die dringend aan vernieuwing toe is.

Er zijn tal van initiatieven gelanceerd om geld daarvoor op te halen: een sponsorloop, een filmavond, een dressuurwedstrijd, inclusief een taartenbakwedstrijd. Elke euro die gedoneerd wordt is welkom. Als de stichting voldoende geld weet op te halen zal de gemeente ook een deel subsidiëren, zo is de afspraak. Daarom start de manege in januari een crowdfunding. In het kader leest u hier meer over.

Bijzondere plek in de buurt

Door de manege te steunen, steunt u een bijzondere plek in de buurt. Hier leren mens en dier elkaar begrijpen en respectvol met elkaar om te gaan. De wachtlijsten voor beginners zijn lang: het kan wel twee jaar duren voor een plek vrijkomt. Vroeg aanmelden dus!

Ook de vele volwassenen, die vanwege bijvoorbeeld autisme baat hebben bij de connectie met paarden, geven aan hoe bijzonder deze plek is. Voorzitter Karlijn van de Stichting Bosch en Vaart, zelf een vrijwilligster, beaamt dit: "Doordat iedereen consequent dezelfde aanpak met de paarden leert is er echt sprake van luisteren naar elkaar van mens en dier. Dat geeft rust in het hoofd."

En dat op een steenworp afstand van de stad.

Maaïke le Grand

De gemeente Haarlem zet in op verduurzaming van sportaccommodaties. Dat betekent dat de accommodaties voorzien moeten worden van goede isolatie en elektrische verwarming.

In de huidige kantine wordt er vooral gestookt voor de buitenlucht, zoals het spreekwoord luidt. En dan hebben we het nog niet eens over de veiligheid die te wensen over laat. De Stichting Bosch en Vaart (die zonder winstoogmerk opereert) plant om volgend jaar januari een crowdfundingactie te organiseren en een informatiebijeenkomst voor de buurt waar buurtgenoten de plannen kunnen komen bekijken.

Voor wie meer wil weten:

www.dezonneruiters.nl

Stichting Bosch en Vaart 023-5316377

Info avond:

14 januari 2026, om 20.00 uur

Thema: crowdfundingactie voor de nieuwe kantine

Alleen bijdrage, bijvoorbeeld rond Kerst kan ook: Stichting Bosch en Vaart, op rekeningnummer: **NL33INGB0008320765**, onder vermelding van Donatie.

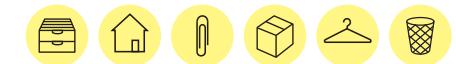
De notaris in uw buurt!

WIJTS & TEN BRINK
NOTARISSEN

Spruitenbosstraat 19 | 2012 LJ Haarlem
T 023-531 68 20 | F 023-531 01 30
wijstenbrinknotarissen.nl | mail@wtbn.nl

Een samenvoeging van de notariskantoren van
mr. J.J. Wijts - van Nimwegen en mr. J. Franssen

Mees ruimt op

Hulp nodig bij opruimen?

Na een gebeurtenis, omdat je het lastig vindt, of omdat je het liever uitbesteedt?

Carolijn Mees, professional organizer, biedt hulp bij het opruimen en ordenen van privéruimtes en -administratie.

Bel, app of mail voor verdere info!

☎ 06 30684423 ✉ info@meesruimtop.nl

📱 [meesruimtop](https://www.meesruimtop.nl) 🌐 www.meesruimtop.nl

Lid van de Nederlandse Beroepsvereniging van Professional Organizers.

**AI 20 jaar
nét even
anders.**

De huizenmarkt is dynamisch. Dat vraagt om een makelaar die meebeweegt, iemand die professioneel, scherp en creatief is. Niet bang is om buiten de lijntjes te kleuren. Want wat voor jou voelt als een achtbaan, is voor ons gewoon een dinsdag. PUUR* makelaars.

www.puurmakelaars.nl

PUUR* makelaars Haarlem • Zijweg 36 • 023 - 542 3542

Foto: Chris Hoefsmit

Grote maatschappelijke ontwikkelingen & de buurt

Wat zijn de grote maatschappelijke veranderingen geweest sinds de jaren '70 tot heden? En hoe relevant is dat voor onze buurt? Een recent interview met onze buurtgenoot Hans Boutellier in de Volkskrant gaf aanleiding voor een gesprek. Het bleek zeer boeiend om zijn diepgaande wetenschappelijke kennis en praktische ervaring te bespreken, en te bekijken hoe dit kan helpen bij het reilen en zeilen van Bosch & Vaart.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Hans Boutellier is opgeleid als sociaal psycholoog. Hij was langdurig directeur van het Verwey-Jonker Instituut in Utrecht, bekleedde diverse leerstoelen en is nu als gasthoogleraar verbonden aan de vrije Universiteit. Hij legde zich toe op de ontwikkeling van de samenleving eind jaren zestig. Het leidde tot vele publicaties, waaronder zes boeken, en veel adviezen aan de overheid.

Straks iets meer over Hans persoonlijk, hij wil vooral over de inhoud praten, dus we gaan gelijk de diepte in. Ik pluk er een paar dingen uit.

De ontzuiling

Tot in de jaren 70 bepaalde het grote collectief wie je bent (religie, sociale klasse). Het is nu eerder omgekeerd. Je ontwikkelt je min of meer toevallig en zoekt zelf waar je eigenlijk bij wilt horen. Vandaar dat men zoveel over 'identiteit' praat.

Er is geen groot verbindend verhaal, er was een periode van neoliberalisme. Hans spreekt van een pragmacratie, gericht op efficiency & effectiviteit. Groei zonder sociale visie. Dit heeft lange tijd redelijk goed gefunctioneerd, maar we zien

nu (vermogens)ongelijkheid, groeiend wantrouwen en missen de verbinding.

Daar komt bij dat het belang van de natie staat is afgenomen ten opzichte van de internationale politiek (neem de EU). Daardoor wint ook wat er lokaal gebeurt weer aan betekenis. Grote steden zijn zogenoemde 'majority minority cities' geworden, er is geen duidelijke meerderheid meer. Hans geeft, als wetenschapper en realist, hier alvast een boodschap mee. 'Samenleven met verschillen': dat is de grote opdracht van deze tijd. Een andere reactie op deze ontwikkelingen is het rechtspopulisme, dat hij gevaarlijk vindt (onder verwijzing naar de VS).

De Buurt

Bosch & Vaart is van oudsher een homogene buurt, met alle voordelen van dien. Maar het is bij elke gemeenschap belangrijk dat zij openstaat voor andere groepen en een relatie onderhoudt met het algemeen belang. Een voorbeeld hiervan is de discussie over het AZC, waarbij het gaat om openstaan voor anderen in verhouding tot de vraag hoeveel verandering een buurt aankan. Ook in een (homogene) buurt kunnen spanningen ontstaan. Het gaat al gauw over wat men niet wil: 'eigen emotie eerst'.

Verbinding

Hoe deze maatschappelijke ontwikkelingen verbinden met onze buurt?

Dat community-gevoel en bijbehorende activiteiten van de buurt blijven volgens Hans heel belangrijk. Het plein, het cultuurfestival, sportgroepjes, feestdagen, het buurtkoor, elkaar helpen. Dat was er vroeger misschien wat meer dan nu. 'Ik bewonder altijd de actieve mensen in de buurt'. Veel mensen wonen in Bosch en Vaart, maar werken niet in de buurt. Misschien moeten we meer werk maken van de verbinding met de buitenwereld. Welke verhalen, ervaringen en kennis hebben onze buurtmensen in de buitenwereld. Dat kan om van alles gaan: van Brussel tot de gemeenteraad, van een multinational tot een leuke winkel. We kunnen het perspectief verbreden. We moeten koesteren dat we een goed geïnformeerde 'wijk in de wereld' zijn.

En dan toch nog even persoonlijk.

Hans werd geboren aan het Spaarne, groeide op in de Kleverparkbuurt, doorliep het rooms katholiek Triniteitslyceum. Toen was het einde van de verzuiling. Na twintig jaar studie en werk in Amsterdam, verhuisde hij met een jong gezin (twee kinderen) terug naar Haarlem, naar Bosch en Vaart.

Inmiddels heeft hij nog een tweede plek in een mooi dorpje aan de Schelde in Zeeuws-Vlaanderen.

Tijdens een fietstocht naar Rome (23 dagen, 2100 km) onderzocht hij wat die zuil nog betekende voor hem – niet veel was zijn conclusie. Wat is dan nu de levensovertuiging? Het grotere verhaal? Tja, voor Hans is dat dan toch de wetenschap, het bestuderen van maatschappelijke ontwikkelingen en er over schrijven.

Toegift, toch ook boeiend om te delen

Als je googelt op zijn naam kom je ook veel criminaliteit en veiligheid tegen – hoe zit dat dan? Het is voor hem 'samenleven op het scherp van de snede'. Sinds de ontzuiling nam de criminaliteit enorm toe. Tot 2000 vertienvoudigden de cijfers. Daarna werd het minder, maar daar kwamen nieuwe problemen voor in de plaats: georganiseerde misdaad, cybercrime, sociale spanningen.

En zo zal er altijd wat te bestuderen en adviseren blijven, in een mooie balans met creativiteit (boetsen) en genieten van de buurt. Best prettig zo'n actief leven. En dat straalt het zeer charmante en kleurrijk ingerichte huis aan de Eindhoutstraat ook helemaal uit.

Projecten

Groene Kroon

Een toekomst zonder gas

Hoe douche je en verwarm je je huis zonder gas? In het **concept-warmteprogramma van de gemeente Haarlem** staat beschreven hoe deze toekomst eruitziet voor onze huizen én onze wijk. Omdat dit veel vragen oproep, wijdde **De Groene Kroon** de bijeenkomst Bomen met de Buren van 3 november jl. aan dit thema.

Van kolenkachel tot warmtepomp

Om te begrijpen waar we naartoe gaan, is het goed te zien hoe het verwarmen van onze huizen zich al decennia ontwikkelt. We gingen van houtstook, petroleum- en kolenkachels naar de eerste cv-ketels, en vervolgens naar de HR-, HR+- en HR++-ketels en de hybride warmtepomp. Steeds efficiënter, maar nog altijd deels afhankelijk van gas.

Wat als er straks geen gas meer stroomt?

Voor de wijken **Koninginnebuurt** en **Bosch**

& Vaart zijn twee hoofdopties onderzocht voor gasloos verwarmen en warm tapwater:

1. De individuele all-electric warmtepomp

In de woning wordt een eigen warmtepomp geïnstalleerd, met lucht of water als bron. Deze levert lage-temperatuurverwarming, en het douchewater wordt verwarmd via een boiler. Voor dit systeem moeten huizen goed geïsoleerd en eventueel zijn (energielabel A of B). Daarnaast vraagt deze oplossing om: een verzaaid elektriciteitsnet, transformatorhuisjes binnen ca. 20 meter van woningen, duidelijke afspraken over geluidsnormen, omdat huizen dicht op elkaar staan.

2. Het gemeenschappelijke warmtenet

Hierbij wordt warm water (ongeveer 70°C) via leidingen naar de woningen geleid. De warmtebron kan bijvoorbeeld het water

van de Leidsevaart zijn, verwarmd door een grote warmtepomp in een pomphuis in de wijk. Voor aansluiting is een participatiegraad van 70-80% nodig. In de woning komt een aansluit set, in de meterkast of op de plek van de huidige cv-ketel. Voor dit systeem is energielabel C of D voldoende, waardoor het geschikt is voor meer woningtypen. Voor beide vormen geldt: hoe beter je huis geïsoleerd is, hoe minder energie er nodig is. **Isoleren blijft dus een verstandige stap.**

De stappen van de gemeente Haarlem

De overgang naar gasloos verwarmen gebeurt stapsgewijs. Eerst volgt een fase van **reageren en verfijnen** van de plannen naar aanleiding van alle vragen en opmerkingen. Daarna trekt de gemeente **twee jaar uit voor overleg met bewoners** voordat het definitieve warmteprogramma wordt vastgesteld en aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Pas daarna begint de uitvoeringsfase – het moment dat er echt gegraven wordt.

Voor de **Koninginnebuurt** start dat eerder dan voor **Bosch & Vaart**, omdat de werkzaamheden gecombineerd worden met rioolonderhoud (o.a. KNEK-project).

Samen in gesprek blijven

Dat deze transitie ons allemaal raakt, is duidelijk. De Groene Kroon wil graag het gesprek met u blijven voeren over wat er van ons als bewoners gevraagd wordt, en hoe we dat **samen** kunnen oppakken. De gemeente Haarlem waardeert de betrokkenheid van onze community en betreft ons regelmatig bij overleggen en advies. Fijn als we dus ook met u korte lijnen houden, zodat we de stem van alle bewoners – jong én oud – kunnen laten horen.

Wilt u teruglezen wat er tijdens de bijeenkomst is besproken?

Kijk dan op www.degroenekroon.org.

Zowel De Groene Kroon als de gemeente Haarlem hebben hun presentaties daar gedeeld.

Heeft u behoefte om hierover verder te praten of samen een groepje te vormen? Laat het ons weten!

Met groene groet,
Het bestuur van De Groene Kroon

De Groene Kroon;

Koploper duurzaamheidsvereniging in Haarlem

De Groene kroon bestaat inmiddels 5 jaar. Van een informatieve vereniging naar een hechte community gericht op duurzaam wonen in huis, straat, buurt en wijk. Verbinding leggen tussen burens én samen met elkaar verduurzamen, dat is waar De Groene Kroon voor staat. Doe daarom mee én help daarom mee, samen maken we de buurt klaar voor de toekomst.

Nog geen lid?

Wordt dan lid van De Groene Kroon en ontvang:

- een gratis energiecoach bij u aan huis
- een gratis warmtescan, en doe mee aan
- activiteiten, zoals Bomen met de Buren.

Lid worden?

<https://degroenekroon.org/lid-worden/>

Inlezen?

<https://haarlem.nl/warmteprogramma-voor-een-aardgasvrij-haarlem>

Warmtescan

Op zoek naar warmtelekken in huis?

Meldt u aan voor een afspraak met een energiecoach met warmtebeeldcamera info@degroenekroon.org

ALV & Nieuwjaarsborrel

Datum: 19 januari 2026
Locatie: De Baan, wijkcentrum
Start avond: 20.00 uur

Struikelstenen in Bosch en Vaart

Maandag 8 september 2025 werden op vier plaatsen in Bosch en Vaart struikelstenen onthuld. Twee in de Eindhovenstraat, een in de Bos en Hovenstraat en een in de Berkenrodestraat. De stenen in de Bos en Hovenstraat zijn onthuld door burgemeester Jos Wiene. Eerder meldden wij al in deze kroniek dat op 27 januari 2025 voor de Schouwjtjeslaan 53 struikelstenen waren onthuld voor de Joodse familie Snijders. Voor het huis in de Van Hogendorpstraat 16 liggen struikelstenen voor de familie Salomonson. Struikelstenen zijn niet om over te struikelen, maar om bij stil te staan. De "Stolpersteine" zijn een idee van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig (1947). Het zijn gedenktekens in het trottoir voor de huizen van mensen die in de Tweede Wereldoorlog verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord gedreven zijn.

Eindhovenstraat 38

Alfred Salomonson (1895) woonde met zijn vrouw Jenny Gestetner (1903) en dochter Martha (1934) vanaf 28 juli 1938 in de Eindhovenstraat 38.

Jenny Gestetner

Behalve van dit huis is Alfred ook eigenaar van het pand Prinsessestraat 1. Hij staat in het Haarlemse adresboek dan te boek als handelaar in 'metalen fabrikaten'. Ondanks de oorlogsdreiging van die jaren en ondanks de welvarende familieleden in Londen die voor opvang zouden kunnen zorgen, besluit het gezin in Nederland te blijven. Het welgestelde gezin duikt onder in een hotel in Lunteren. Er wordt in deze onderduik nog een kind geboren: Philip (1943). Er is verraad en het gezin belandt in

Westerbork. Alfred wordt overgebracht naar de gevangenis in Scheveningen. Alfred overlijdt in gevangenschap in Scheveningen. Een maand later gaan zijn vrouw en kinderen op transport vanuit Westerbork naar Auschwitz waar Jenny, Martha en Philip op 6 maart 1944 worden vermoord. In 1949 werd in het pand Prinsessestraat 1 onder de vloer nog een hoeveelheid tafelfilzilver, juwelen en munten teruggevonden.

Bos en Hovenstraat 11

*En zo lang als dit huis bestaat
Vergeet nooit de namen
Van hen die hier waren
En onterecht zijn vermoord
Benjamin, Frederica, Michiel
Rust in vrede, god hebbe hun ziel*

Sanne Smits

Dit zijn de laatste zinnen van het ontroerende lied "In dit huis" dat Sanne Smits, die woont in dit huis in de Bos en Hovenstraat, tijdens de onthulling van de struikelstenen voor haar huis heeft gezongen. Benjamin Hes en Frederica Hes-van Huiden kwamen een week voor het uitbreken van de oorlog in 1940 in dit huis wonen. Zij waren toen al hoogbejaard, 84 en 71 jaar. De zoon van een overleden broer van Benjamin, Michiel woonde bij hen in. In 1942 hebben Benjamin en Frederica in de Bos en Hovenstraat nog hun gouden huwelijk gevierd. Zij zijn alle drie in Auschwitz vermoord.

Links Frederica en rechts Benjamin
50 jaar getrouwd

Eindhovenstraat 45

Zowel Maurits Weill (1870) als zijn vrouw Helena de Vries (1875) komen uit families met modezaken. Al sinds 1856 was er modezaak Weill in de Grote Houtstraat. Helena is een telg uit de familie van het beroemde modehuis Maison de Vries. Vanaf het midden van de jaren 1920 woont Maurits met zijn echtgenote op het adres Vredenhofstraat 6 en verhuist van daar in 1935 naar Eindhovenstraat 45. Ook bij de onthulling van de struikelstenen voor Maurits en Helena waren nabestaanden aanwezig. Een daarvan is Ed Spanjaard die in zijn toespraak dierbare familieherinneringen ophaalde.

Maurits Weill

Ed Spanjaard vertelt over zijn familie

Berkenrodestraat 4

Voor de Berkenrodestraat 4 zijn drie struikelstenen onthuld. Voor het echtpaar Abraham de Vries (1877) en Isaakje de Vries-Drukker (1885) en voor Liepman Leger (1887) die bij het echtpaar De Vries een kamer huurde. Over deze drie personen is niet veel bekend. Zij werden alle drie op 31 augustus 1942 in Auschwitz vermoord. Bijna alle gegevens in dit artikel zijn afkomstig uit de uitgebreide verhalen over de struikelstenen op de website www.struikelstenenhaarlem.nl.

De foto's zijn van Chris Hoefsmit, de auteur en van de website.

Hans van der Straaten

Scan de code om het lied van Sanne Smits te beluisteren

In memoriam

Barbara Tanner

In onze Bosch en Vaartbuurt namen we onlangs afscheid van Barbara Tanner, een vrouw die vele rollen vervulde en onze wijk verrijkte met haar liefde voor muziek, mensen en ambacht. Barbara was pianiste en pianolerares, maar ook brugwachter en molenaar, en bovenal een bijzondere, warme en oprechte buurtgenoot.

Het Haarlems Dagblad van 13 november schreef een in memoriam over haar leven. Veel – oudere – bewoners van onze wijk herinneren zich haar vooral van de Cultuurlijn Bosch en Vaart, waar

zij van 2002 tot en met 2009 met grote toewijding aan deelnam. In haar huis aan de Bosch en Vaartstraat ontving zij bezoekers met koffie, thee en zelfgebakken cake, waarna ze de zondag van de Cultuurlijn begon met een intiem pianoconcert. Je kon je geen mooier begin van de dag wensen.

Opmerkelijk is dat Barbara in diezelfde jaren al actief was als brugwachter en later als molenaar. Twintig jaar lang draaide zij de molen De Adriaan en leidde zij meer dan twintig molenaars op. Ze stond bekend als een strenge, maar gedreven en duidelijke leermeester, iemand die je écht iets wilde bijbrengen en dat met aanstekelijk enthousiasme deed.

Barbara groeide op in Zwitserland en ontmoette tijdens haar conservatoriumopleiding haar levenspartner Christoph Brunner, met wie zij 55 jaar samen was. Na hun verhuizing naar Nederland vond Barbara haar plek in Haarlem, waar zij werkte als muziektherapeute en daarnaast actief was als vrijwilliger op

uiteenlopende plekken: van sluizen tot weidevogels en van historische bruggen tot telefonische hulpdiensten.

In het Teylershofje, waar zij regelmatig verbleef, kende iedereen haar als vriendelijk, betrokken en bescheiden. En in de molen, waar zij opgebaard lag, lag een gedicht van een oud-leerling met daarin de woorden: "Deze vrouw was groot, groots en sterk."

Voor velen in de Bosch en Vaart blijft dit het beeld dat we van haar koesteren: een innemende, hartelijke vrouw die mensen samenbracht met haar muziek, haar aandacht en haar eenvoud.

Truus Vlaanderen

Passages overgenomen uit het Haarlems Dagblad van 13 november 2025

WhatsApp buurtpreventie

Hoe werkt het?

WhatsApp buurtpreventie zorgt er al een paar jaar voor dat bij onraad omwonenden elkaar snel kunnen informeren en zo nodig de politie inschakelen. Op deze laagdrempelige manier, kunnen buurtbewoners bijdragen aan de veiligheid in de buurt. Daarnaast kunnen ook aangrenzende buurten en straten op de hoogte worden gesteld. Anders dan bijvoorbeeld bij apps als Nextdoor hoeft je geen aanvullende apps te downloaden. Ook hoeft je je verder geen zorgen te maken dat je een heleboel niet-gerelateerde berichten ontvangt, zoals oppas gezocht of massagestoel te koop. De app wordt namelijk gemonitord door een vrijwilliger uit de buurt. Hij of zij ziet erop toe dat er geen

andersoortige apps worden verstuurd. De precieze spelregels ontvang je bij aanmelding.

Drie groepen in Bosch & Vaart

De buurt is op postcode ingedeeld in drie delen, noord (B&V1), midden (B&V2) en zuid.

B&V1 – Westerhoutstraat (2012 JP, JR, JS), Berkenrodestraat (2012 LA, LB, LC), Boekerodestraat (2012 LD, LC), Bos en Vaartstraat (2012 LG, LH). Circa 170 woningen.

B&V2 – Oranjeplein (2012 LN, LP), Spruitenbosstraat (2012 LJ, LK), Zomerluststraat (2012 LL, LM), Wagenweg 152-252 (2012 NL, NM, NP), Prinsessestraat (2012

LR), Prinsessekade 1-35 (2012 MA, MB). Circa 170 woningen

B&V3 – Deze groep beslaat het zuidelijke deel van de wijk en omvat de volgende straten: Van Limburg Stirumstraat (2012 MN, MX), Van Hogendorpstraat (2012 MN, MP, MR), Eindhovenstraat (2012 MH, MJ, MK, ML), Vredenhofstraat (2012 MD, ME), Bos en Hovenstraat 2012 LS, LT), Ipenrodestraat (2012 MG), Prinsessekade 36-63 (2012 MC). Circa 195 woningen.

Hoe meld je je aan?

Stuur een e-mail met daarin je naam, je 06-nummer en de straat waarin je woont aan info@boschenvaart.nl. Je wordt dan aan de juiste groep toegevoegd.

Vereniging Vrienden van de Haarlemmerhout

Bericht uit de Heemtuin

Het is dan wel november en herfst geworden maar alleen de kastanjes hebben hun blad laten vallen. De rest van de bomen heeft nog de groengele bladeren behouden. Op een vroege ochtend als het nog nevelig is en ik de heemtuin binnenwand, word ik verrast door de pluizen van de distels en de roze kattenstaart die door een zonnestraal verlicht worden. Ja! Zo ziet de herfst eruit.

Soms gebeuren er onverwachte dingen in de heemtuin. Zoals de ochtend dat we bij de steiger aankwamen en daar vijf lachgascilinders in het gras zagen liggen. Dát is lachen...oh nee, helemaal niet want ze moeten daar weg en je mag ze niet zelf vervoeren. Het gaat niet om drugs maar het is gevaarlijk afval. Goede raad was niet duur: ik belde Spaarnelanden. En zo kwam het dat er een medewerker in een speciale auto bij de heemtuin voorreed, uit de auto sprong, met één greep alle vijf cilinders oppakte en ze deskundig in de auto opborg: veilig afgevoerd naar de milieustraat.

Grote waternavel

De lachgascilinders

In de oever van de vaart groeien steeds meer Grote lisdodden. Dat is een feestelijk gezicht die lange grijsgroene stelen met de bruine sigaar in top. Het begon met één en nu groeit er al een hele groep. Hoe zouden ze daar zijn gekomen? Door de wind dankzij hun wollige zaden? 'Stinksigaren' noemden wij ze vroeger. Maar of wij ze ook aanstaken? Dat denk ik niet.

Er zijn wel meer vragen over hoe iets opeens in de heemtuin verschijnt. Zo hebben we nu het mysterie van de rups, van een heel aparte plant en een woekerende waterplant. De heemtuin als thriller:

Rups: De grote bladeren van Klein hoefblad vullen de hele oever en langs het pad zat op een avond een felgekleurde rups aan een blad te knagen. Een vier centimeter lange rups van de Sint-jacobsvlinder, geel met zwart. Dit is een nachtvlinder die ook wel overdag vliegt. Nu was het er maar ééntje terwijl, deze rupsen vind je vooral in de duinen waar ze op jacobskruiskruid leven. Maar in de heemtuin groeit geen jacobskruiskruid dus hoe heeft de vlinder hier haar eitjes willen afzetten?

St. Jacobsvlinder

Stadsreus

Mysterieuze plant: In ons perk met kruisbessen en kaardenbol zien we op een dag een plant met lang smal blad. Nogal opvallend, handvormig en anders dan de andere bladeren. Een klein onderzoek wijst uit: het is wiet! Oftewel Cannabis sativa. Dat is wel een reden om de plant te gaan volgen. Begin juli: kleine

witte bloemetjes. In augustus zaten er kleine zaaddoosjes in en in oktober was de plant verdwenen met wortel en tak. Wat denk je? Zijn we dealers geworden?

Cannabis in de Heemtuin

Woekeraar: Het begon in september met een klein groen blaadje dat dreef in de vaart. Het breidde zich uit. En het woekerde en het woekerde voort. Half oktober had zich een enorme plak groene plantjes ontwikkeld. Het werd tijd voor ingrijpen met hark en haak. Want wat daar de hele vaart dichtgroeide en verstopte was Grote waternavel. Het was nog behoorlijk zwaar werk om die natte plak planten op de kant te krijgen en met kruiwagens af te voeren naar de composthoop.

Kattenstaart herfst

En nu mag ik u allen vanuit de heemtuin de groeten doen namens de Stadsreus, met z'n 2,5 cm de grootste zweefvlieg van Nederland.

En mede namens de heemtuinders een vredig eindejaar gewenst.

Met groene groet, Titi des Bouvrie november 2025

vriendenhaarlemmerhout@gmail.com
www.vriendenhaarlemmerhout.nl

Winterpret in de Bosch en Vaart Buurt!

De dagen zijn kort, de nachten lang, en overall verschijnen lichtjes achter de ramen. Het is winter! Misschien komt er sneeuw, misschien niet, maar koud wordt het sowieso. Gelukkig betekent dat ook warme choco, dikke sjaals en vooral... kerstvakantie! In de Bosch en Vaartbuurt wordt het extra gezellig. Je kunt lekker buiten spelen of binnen iets creatiefs doen. Spelletjes, knutselen en misschien een filmavond met je hele familie op de bank. En wie weet: de allergrootste sneeuwpop op het Oranjeplein. Op deze kinderpagina vind je tips, moppen en winterinspiratie om jouw vakantie nóg leuker te maken.

Moppen

Wat zegt een sneeuwpop tegen de andere sneeuwpop?
"Ruik jij ook wortel?"

Tim: "Mam, ik denk dat de kerstboom een geheimje heeft..."

Mama: "Hoezo?"

Tim: "Hij knippert met z'n ogen!"

Kerstzoeker

L	O	I	A	D	O	C	P	V	B	R	I	E	J	D	K
U	H	R	B	E	R	R	Y	Y	K	J	U	O	V	X	E
V	U	H	M	P	C	T	P	W	J	L	Q	F	X	H	M
Z	M	O	O	B	R	C	N	C	O	P	V	M	S	N	M
K	Q	B	B	C	E	Y	Z	E	U	P	T	F	B	I	E
E	W	U	Q	F	P	L	C	X	C	Y	P	O	H	E	L
S	E	J	T	H	C	I	L	M	V	G	Q	F	L	L	Y
K	L	G	D	Z	S	N	E	E	U	W	E	U	E	P	N
R	P	E	U	B	K	E	R	S	T	Z	I	N	G	E	N
U	E	I	E	W	O	C	V	Q	N	J	Q	E	N	J	L
P	K	I	Z	P	E	A	F	T	S	R	E	K	E	N	B
G	K	A	D	O	K	D	L	R	Y	Z	H	S	J	A	R
P	H	N	A	N	J	S	E	E	E	G	V	B	L	R	R
A	W	J	N	R	E	T	Y	F	Y	M	L	U	E	O	A
Q	B	C	R	D	S	R	Z	S	V	C	K	H	P	K	T
G	B	Z	G	N	K	U	J	Q	A	E	B	E	Y	S	H

KERSTZINGEN
KOEKJES
LICHTJES
ORANJEPLEIN
BELLETJES
BOOM
ENGEL
KAARS
KADO
KERST
RENDIER
SLEE
SNEEUW
STER

KERSTRECEPT: Warme Kerststerren van bladerdeeg (supermakkelijk!)

BENODIGDHEDEN (VOOR 8 STERREN):

- 1 rol bladerdeeg
- 1 ei
- 2 eetlepels suiker
- Een beetje kaneel
- Optioneel: een beetje poedersuiker

ZO MAAK JE HET:

Verwarm de oven op 200 graden. Rol het bladerdeeg uit en steek er sterren uit (gebruik een koekjesvorm). Leg de sterren op een bakplaat met bakpapier. Klop het ei los en bestrijk de sterren ermee. Meng suiker met een beetje kaneel en strooi dit erover. Bak de sterren in 8-10 minuten goudbruin. Laat ze even afkoelen en bestrooi met poedersuiker voor een sneeuwefect.

Tip: Maak er een heleboel en deel ze uit tijdens het kerstzingen op Kerstavond!

To do's op een koude wintermiddag!

- Maak je eigen winterkaarten en stop er eentje in de brievenbus van je liefste buurvrouw of buurtvriend
- Ga op lichtjesspeurtocht door de buurt: wie heeft dit jaar de allermooiste kerstboom?
- Maak een winterkamp binnen met lakens, lichtjes en dekens en nodig je buurtvrienden uit voor een gezellige middag
- Knutsel zelf een sneeuwpop met watten, dopjes en karton
- Kook of bak iets warmes samen, op deze pagina vind je een heerlijk recept voor warme kerststerren van bladerdeeg!